

Aanleiding tot het schrijven van dit boek

Een zoektocht naar de antwoorden op mijn vele 'waarom' vragen. Met dit doel voor ogen heb ik dit boek geschreven. Dit boek leidt u naar de vragen, waarop ik nu eindelijk een antwoord wil.

In mijn bijna veertigjarige loopbaan als leraar op een basisschool heb ik heel wat verschillende directies aan me voorbij zien trekken, goede en slechte. Na iedere directiewisseling moesten alle betrokkenen zich vanzelfsprekend aanpassen aan de nieuw ontstane situatie, maar deze aanpassingen leidden bij mij vrijwel nooit tot grote problemen. Altijd ben ik met veel plezier naar school gegaan, tot een paar jaar geleden.....

De omslag kwam, toen er wéér een nieuwe directeur werd benoemd, mijn negende inmiddels. Volkomen onverwacht werd ik geconfronteerd met een totaal andere manier van leiding geven. Een – in mijn ogen – zeer ongebruikelijke manier van leiding geven. Aanvankelijk tilde ik daar niet zo zwaar aan, die cultuuromslag. Ik wist immers uit ervaring, dat vrijwel iedere nieuwe directeur, vooral in het begin, maatregelen neemt om een zogenaamde koerswijziging in gang te zetten. Al was het alleen maar om de schijn te wekken daadkrachtig te kunnen optreden. Ik had er dan ook helemaal geen moeite mee, dat ook Regina, de nieuwe directeur, een poging deed zich op deze wijze te profileren. Dit ritueel hoorde er nu eenmaal bij en zou vanzelf wel weer overwaaien. Althans, daar ging ik van uit.

Maar met deze directeur lag de zaak toch ingewikkelder dan ik had voorzien. Vrijwel onmiddellijk na haar benoeming liet zij haar gezag gelden door het nemen van maatregelen, die onvoldoende doordacht waren en die mijn verstand te boven gingen. Maatregelen, die bovendien steeds persoonlijker van aard werden en die zonder uitzondering zeer nadelig uitpakten voor mijn leerlingen, destijds neveninstromers genoemd. Tegenwoordig spreekt men van nieuwkomers. Omdat dit verhaal zich een aantal jaren geleden heeft afgespeeld, gebruik ik in dit boek de naam neveninstromers.

Neveninstromers/nieuwkomers zijn leerlingen in de leeftijd van zes t/m twaalf jaar, die korter dan een jaar in Nederland wonen. Deze leerlingen spreken uiteraard geen of zeer gebrekkig Nederlands. Om hun taalachterstand zo snel mogelijk weg te werken worden zij in een aparte opvanggroep begeleid door een speciaal hiervoor opgeleide leerkracht. Wanneer alles verloopt, zoals het zou moeten verlopen, zijn verreweg de meeste neveninstromers na één jaar intensief onderwijs in staat het reguliere onderwijs te volgen. En juist daarin zat 'm de crux!

De benoeming van Regina was voor mij de start van een periode van moeizame samenwerking. Een periode, die vooral gekenmerkt werd door scherpe tegenstellingen. Door haar confronterende en dominante manier van leiding geven werd mijn vertrouwen in haar keer op keer op de proef gesteld.

Na verloop van tijd realiseerde ik me, dat de vele blunders die zij maakte, geen beginnersfouten meer waren. Zelfs geen uitglijders. Fouten maken is op zich niet erg en hoort er gewoon bij. Fouten zijn soms ook nodig om andere dingen goed te laten verlopen, maar hier was iets anders aan de hand. Hoe langer zij directeur was, des te meer ik ervan overtuigd raakte, dat er structureel iets mis was met haar manier van leiding geven en haar manier van omgaan met leerkrachten. Althans met een deel van hen.

Mijn relatie met Regina werd nog moeizamer toen ook de toenmalige adjunct, met wie ik goed overweg kon, aangaf met pensioen te willen gaan. Haar opengevallen plaats werd ingevuld door Fabia, die al jaren als groepsleerkracht aan de school verbonden was. Vanaf dat moment leek het of Regina en Fabia met elkaar wedijverden en niet voor elkaar wilden onderdoen in het nemen van 'doortastende' maatregelen. Maatregelen, die in mijn visie getuigden van onbehoorlijk leiderschap.

Langzamerhand becroop mij het beklemmende gevoel, dat ik was terechtgekomen in een wereld, die ik niet kende. Een wereld, die ik ook niet wilde kennen. Een verharde wereld, waarin het recht van de sterkste gold. Een wereld, waarin moraal en betrokkenheid ontbraken.

De meeste directeuren, die ik had meegemaakt, hielden bij het nemen van maatregelen zowel de belangen van de leerlingen als van het personeel in het oog. Nu echter kreeg ik te maken met een kille en afstandelijke directie, bij wie alle medemenselijkheid verdwenen leek. Een directie, die er alleen voor zichzelf leek te zitten. Langzaam begon tot me door te dringen, dat mijn werksituatie definitief veranderd was. En niet alleen mijn werksituatie. Door het 'beleid' van deze directie dreigde ik zelfs de controle over mijn hele leven te verliezen.

Mijn vertrouwen in Regina daalde tot een absoluut dieptepunt, toen zij zich tijdens een functioneringsgesprek schuldig maakte aan een discriminerende opmerking. Voor mij had dit strafbare feit verstrekkende gevolgen en betekende een omslag in mijn leven: naast een buitengewoon onprettige werksfeer was ik vanaf dat moment ook nog terechtgekomen in een werksituatie, die niet meer veilig was. Deze directeur had mijn recht op een veilige werkplek met voeten getreden.

In deze vijandige omgeving kreeg ik steeds meer moeite mij staande te houden. Het viel me steeds zwaarder me aan te passen aan de nieuwe realiteit. Op een gegeven moment was zelfs het minimale normbesef niet meer aanwezig, waardoor de normale menselijke omgangsvormen tussen de directie en mij compleet waren verstoord.

De opeenstapeling van veelal persoonlijk gerichte incidenten en aanvallen begon zijn tol te eisen. Op een gegeven moment deed ik iets, wat ik nooit eerder had gedaan, in al die jaren niet. Voor de eerste keer in mijn leven nam ik de problemen van school mee naar huis. Ik kon aan niets anders meer denken. Nachtenlang lag ik zo te piekeren over school, dat ik de slaap niet kon vatten. In deze periode heb ik serieus overwogen om ontslag te nemen of overplaatsing aan te vragen.

Ik vroeg me af, of ik nog wel wilde blijven werken op een school, waar macht de norm was en waar medemenselijkheid en collegialiteit leken te zijn verdwenen. Ik begon een hekel te krijgen aan de directie, die erop uit leek te zijn mijn leven tot een hel te maken. Ik begon zelfs een hekel te krijgen aan mezelf. Soms vervloekte ik mezelf om mijn zwakheid, omdat ik er niet in slaagde het tij te keren, wát ik ook deed.

De uitbarsting, die vroeg of laat moest komen, vond plaats vlak voor de zomervakantie. Een aantal sluimerende conflicten tussen de directie en mij escaleerde en mondde uit in een zeer ingrijpend incident tussen Fabia en mij. Vanuit haar machtspositie vaagde zij in één klap alles waar ik mijn hele leven voor gestaan had weg. Door het maken van één opmerking, één allesvernietigende opmerking raakte zij mij zozeer, dat ik daarna volledig ben ingestort.

Diezelfde dag nog!

In een fractie van een seconde was het gebeurd met me. Ik was compleet in shock. Er knapte iets in me. Deze gebeurtenis betekende een keerpunt in mijn leven. Dit moment is zo bepalend geweest, dat ik daarna een ander mens ben geworden.

De meedogenloos harde woorden van Fabia misten hun uitwerking niet. In de periode na dit ingrijpende incident heeft mijn omgeving mij zien veranderen van een enthousiast, energiek persoon die altijd voor iedereen klaar stond, in een lichamelijk wrak, dat nergens meer toe in staat was, en dat geen energie meer had om wat dan ook te ondernemen. Het leek, alsof mijn weerstand voorgoed was gebroken. Mijn lichaam ging steeds meer protesteren. Mijn gezondheid werd door de hele affaire en alle commotie erom heen zo aangetast en ondermijnd, dat ik uiteindelijk volledig arbeidsongeschikt werd verklaard.

Tot op de dag van vandaag blijf ik me afvragen, wat haar beweegredenen zijn geweest mij op deze manier naar mijn ondergang te drijven. Naar mijn stellige overtuiging ging het hierbij niet om een uit de hand gelopen ruzie, maar was er meer aan de hand. Dit was geen onbezonnen actie. Hier was over nagedacht. In mijn ogen had het veel weg van een afrekening.

Nadat ik na een lange periode van revalidatie enigszins hersteld was van een aantal lichamelijke aandoeningen, bleef ik worstelen met vele 'waarom' vragen. Het lukte me niet deze vragen los te laten. Zij gingen steeds meer mijn leven beheersen en stonden een verder herstel in de weg.

Tot op de dag van vandaag blijft het voor mij nog steeds één groot mysterie, waarom mij dit allemaal is overkomen, en dat na zo veel probleemloze dienstjaren. Ik wil hoe dan ook, dat dit mysterie ontrafeld wordt. Ik wil hoe dan ook achterhalen, hoe het komt, dat het vanaf de benoeming van deze directie zo uit de hand kon lopen.

In mijn zoektocht naar de antwoorden op mijn vele 'waarom' vragen, besloot ik om eerst alle nare gebeurtenissen van de afgelopen jaren op te schrijven. Uit de grote hoeveelheid informatie, die in mijn geheugen gegrift stond, heb ik een keuze moeten maken. Hierbij heb ik mij laten leiden door incidenten, die te bewijzen zijn. Zij vormen dan ook de rode draad in dit verhaal en zijn representatief om de strekking van dit boek – discriminatie, onzorgvuldige besluitvorming en machtsmisbruik – mee aan te tonen. Want dáár gaat het hier om, dát is de essentie van dit verhaal.

Toen ik uiteindelijk mijn kant van het verhaal nauwkeurig had opgeschreven, realiseerde ik me, dat hiermee het eigenlijke probleem nog niet was opgelost. Ik had immers nog steeds geen antwoorden op mijn vele 'waarom' vragen. En daar ging het mij uiteindelijk om. Dat was mijn drijfveer.

Daarom besloot ik met mijn verhaal naar buiten te komen. Te lang heb ik het verborgen gehouden, niet alleen voor mijn directe omgeving, maar ook voor mijn collega's. Maar nu heeft het lang genoeg geduurd. Nu mag iedereen het weten.

Het was uiteraard ondoenlijk om alle misstanden aan de kaak te stellen. Ook laakbaar gedrag van de directie dat andere leerkrachten is overkomen, heb ik zoveel mogelijk buiten beschouwing gelaten. Deze incidenten komen hooguit zijdelings aan de orde en alléén, wanneer ze relevant zijn om een karakteristieke eigenschap van een bepaald personage mee te verduidelijken.

Door mij zoveel mogelijk te beperken tot datgene wat mij persónlijk is overkomen, heb ik er nadrukkelijk niemand anders bij willen betrekken, maar wie zo naïef is om te denken, dat de conflicten tussen de directie en mij op zichzelf stonden, komt bedrogen uit.

Dit waargebeurde verhaal is een gedramatiseerde reconstructie van feitelijke gebeurtenissen. Ieder beschreven directiebesluit klopt inhoudelijk voor de volle honderd procent en wordt onderbouwd met concreet bewijsmateriaal. Deze onderbouwing zit verweven in het verhaal en is bij nauwkeurige lezing duidelijk herkenbaar en dus op waarheid te toetsen.

Omwille van de overzichtelijkheid heb ik zoveel mogelijk geprobeerd om dialogen en voorvallen, die over hetzelfde onderwerp gaan, in één hoofdstuk onder te brengen. Hoewel dit de verhaallijn ten goede komt, kon ik hiermee niet voorkomen, dat er in sommige gevallen afbreuk werd gedaan aan de chronologie van de gebeurtenissen. In werkelijkheid liep alles uiteraard door elkaar.

Door mijn verhaal op deze manier te vertellen, hoop ik inzichtelijk te maken, dat de afzonderlijke incidenten niet op zichzelf stonden, maar onlosmakelijk met elkaar

waren verbonden. Er tekent zich als het ware een patroon af van de misdragingen, waaraan de directie zich in mijn ogen schuldig gemaakt heeft.

De dialogen zijn niet woordelijk weergegeven, maar zijn zodanig gereconstrueerd, dat zij de sfeer weergeven, waarin deze gesprekken plaatsvonden. Het zijn met name deze gesprekken, die in mijn geheugen zijn blijven hangen. Of beter gezegd: zijn blijven voortwoekeren. Door hun intimiderende karakter illustreren zij de verziekte werksfeer. Door hun absurditeit zijn deze dialogen meestal onverklaarbaar. Zij schreeuwen dan ook om een antwoord. In een poging het onverklaarbare te verklaren ben ik in sommige passages zelf op zoek gegaan naar mogelijke antwoorden. Deze 'overdenkingen' zijn louter hypothetisch en zijn als zodanig duidelijk herkenbaar.

Er waren momenten, dat ik door de pijn van het trauma geen perspectief meer zag in het leven. De gevoelens die ik hierbij had, zijn waarheidsgetrouw weergegeven. Ik heb op het randje gebalanceerd, maar ben er – dankzij de steun van mijn directe omgeving - net niet overheen gevallen.

En dit is precies de reden, waarom ik dit boek in de ik-vorm heb geschreven. Door deze periode van mijn leven op deze manier, deze indringende manier te beschrijven heb ik geprobeerd enigszins invoelbaar te maken, hoeveel impact het directiebeleid op mij heeft gehad.

Met name wil ik de 'Regina' en de 'Fabia' in dit verhaal een spiegel voorhouden. Je leert jezelf immers het beste kennen door de ogen van een ander. Misschien dat ze zich na het lezen van dit boek eindelijk gaan realiseren wat ze allemaal hebben aangericht in mijn leven. Zij zullen het ongetwijfeld niet op prijs stellen om deel uit te maken van dit verhaal, maar zij hebben dit natuurlijk wel over zichzelf afgeroepen. Ze hebben er zelf aan bijgedragen, dat ik nu met deze reactie kom! Als ze wat beter hadden nagedacht en andere beslissingen hadden genomen, was het allemaal niet zo ver gekomen.

Bovendien hadden ze kunnen weten, dat het niet in mijn aard ligt om dit over mijn kant te laten gaan. Ik vind het niet alleen onverteerbaar, maar vooral onacceptabel, dat zij er zo makkelijk mee zijn weggekomen. Want hoe je het ook wendt of keert: door hun toedoen ben ik uiteindelijk volledig arbeidsongeschikt geraakt. Ook mijn voortijdig vertrek is uiteraard niet los te zien van de beschreven gebeurtenissen.

Dit is geen gemakkelijk boek.

Ik ben mij er terdege van bewust, dat dit boek veel kan losmaken. Misschien brengt het grote beroering teweeg. Misschien steekt er een storm van verontwaardiging op of raast er een orkaan door 'Onderwijsland'. Wellicht blijft het bij een briesje.

Ik wacht het wel af.

Ter bescherming van de privacy van alle betrokkenen heb ik dit boek onder pseudoniem gepubliceerd. Ook blijven de locatie, de naam van de school en de naam van het bestuur om dezelfde reden onvermeld.

Ik realiseer me terdege, dat het voor alle betrokkenen nogal wat consequenties kan hebben, wanneer zij worden geconfronteerd met hun daden en met de gevolgen daarvan. Het is niet denkbeeldig, dat ik door de directie word neergezet als een rancuneuze werknemer, die zijn gram probeert te halen. Of als iemand die zich kennelijk tekort gedaan voelt.

Niets is minder waar!

Naar aanleiding van wat mij is overkomen, hoop ik, dat deze publicatie ertoe bijdraagt, dat er een interne discussie op gang wordt gebracht, waardoor misschien kan worden voorkomen, dat anderen in een zelfde situatie terecht komen als ik.

Dit boek is ook geschreven voor mijn collega's. Voor veel collega's is dit misschien een ander verhaal geworden dan zij van mij verwacht hadden. De meesten wisten niet eens, wat er zich allemaal tussen de directie en mij heeft afgespeeld. Zij hadden misschien niet verwacht, dat de directie tot zoiets in staat zou zijn, maar nu kunnen ze dat niet meer ontkennen. De publicatie van dit boek werpt in ieder geval een ander licht op de zaak. Na lezing van dit boek zullen ze zich ongetwijfeld in verbazing afvragen, hoe het mogelijk was, dat zoiets onwaarschijnlijk heeft kunnen plaatsvinden.

Voor het bestuur wordt dit ook geen gemakkelijk boek. Wellicht heeft het bestuur incidenteel signalen ontvangen, maar heeft het nagelaten deze in een groter verband te plaatsen. De beschreven normvervaging zal het bestuur ongetwijfeld aan het denken zetten. Ik kan me niet voorstellen, dat een zichzelf respecterend bestuur na het lezen van dit boek voorbij kan gaan aan de genoemde misstanden. Misstanden, die soms te bizar voor woorden zijn.

Ik doe dan ook een moreel appèl op het bestuur om een onderzoek in te stellen naar de gedragingen van deze directie. In het kader van waarheidsvinding moet de onderste steen boven komen. Sowieso hoop ik, dat met het verschijnen van dit boek een hoop onrecht wordt weggenomen.

De ruwe versie van het manuscript heb ik aan mijn vrouw Janneke laten lezen met het verzoek er kritisch naar te kijken. Door haar open en eerlijke feedback heb ik er een aantal noodzakelijke wijzigingen in aangebracht.

Zonder in details te treden besef ik maar al te goed, dat ik in deze donkere periode van mijn leven niet altijd even makkelijk in de omgang was.

En dit is nog zwak uitgedrukt!

Ook slaagde zij er keer op keer in de directie op veilige afstand te houden. Zij handelde de telefoontjes af en verzorgde namens mij de mailwisseling met school.

Toen het lichamelijk wat beter met me ging en ik besloot dit boek te schrijven, was zij mijn eerste aanspreekpunt, wanneer ik vastliep. Ik besef maar al te goed, dat ik zonder haar hulp dit boek niet had kunnen schrijven. Ik ben haar enorm veel dank verschuldigd voor alles wat ze voor mij heeft gedaan. Met bewonderenswaardig geduld heeft ze mij door deze moeilijke periode geloodst. Ik mag van geluk spreken, dat ik zo'n vergevingsgezinde en liefdevolle vrouw heb. Zonder haar zou mijn leven heel anders gelopen zijn. Bedankt voor je begrip en ondersteuning!

Ook de collega's die het contact zijn blijven onderhouden in de vorm van een bemoedigend mailtje, een kaartje of een briefje wil ik bedanken. Wat voor hen misschien een onbeduidend gebaar was, kan voor iemand die in een moeilijke fase van zijn leven zit, een wereld van verschil maken. Dank voor jullie steun.

In zekere zin wil ik ook de 'echte' Regina en de 'echte' Fabia bedanken. Door hun manier van leiding geven hebben zij mij geïnspireerd dit boek te schrijven over de Regina en Fabia in dit verhaal.